

Đừng đánh đổi sự chân chính lấy thành tích

ISSN: 2734-9195 15:06 12/07/2026

Một xã hội không thể lớn mạnh bằng những thành tích vay mượn từ gian dối. Chỉ khi mỗi người biết hành nghề bằng lương tâm và sự chân chính, niềm tin mới được bồi đắp, công bằng mới được bảo vệ và tương lai mới có nền móng bền vững.

“Nghề nghiệp phải chân chính, hành nghề cũng phải chân chính”.

Đó không phải là một lời khuyên đạo đức chung chung, mà là ranh giới tối thiểu để giữ được phẩm giá và niềm tin.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, ngày 15.6.2026, tại Trụ sở Trung ương Đảng, khi làm việc với ngành Giáo dục và Đào tạo về công tác chuẩn bị cho năm học mới 2026 – 2027 và thực hiện Nghị quyết số 71-NQ/TW đã nhấn mạnh *“chú trọng giáo dục đạo đức, lối sống lành mạnh cho học sinh, sinh viên; xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, kỷ cương, nhân văn”*.

Những ngày qua, thông tin liên quan tới gian lận điểm thi tại Tuyên Quang tiếp tục làm dư luận bức xúc. Khi vụ việc phơi bày một thực tế đáng lo, sự trung thực trong nghề nghiệp đang bị xem nhẹ ở nơi lẽ ra phải được bảo vệ nghiêm ngặt nhất.

Mỗi nghề nghiệp đều gắn với trách nhiệm xã hội

Người thầy không chỉ truyền đạt kiến thức mà còn định hình nhân cách. Người cán bộ không được phép biến quyền lực thành công cụ vụ lợi. Người làm báo phải đứng về phía sự thật, không phải phía dễ dãi. Người bác sĩ đặt sinh mạng con người lên trên mọi tính toán cá nhân. Người kinh doanh muốn tồn tại lâu dài thì phải tạo ra giá trị bằng lao động tử tế.

Tất cả những nghề đó chỉ khi trung thực, mới có đủ tư cách tồn tại.

Trong giáo dục, sự trung thực cần được đề cao và đưa lên hàng đầu. Vì đạo đức là nền móng. Một điểm số không chỉ là con số trên giấy, mà là kết quả của nỗ lực, là thước đo năng lực, là cánh cửa mở ra tương lai của học sinh. Khi điểm số

bị bóp méo bởi gian lận, người chịu thiệt không chỉ là một cá nhân bị tước mất cơ hội công bằng, mà là môi trường dễ bị xói mòn bởi sự giả tạo.

Nguy hiểm hơn, gian dối nếu không bị xử lý nghiêm sẽ tạo ra một “bài học” méo mó cho người trẻ, chỉ cần đủ khéo léo thì có thể vượt qua luật lệ, thành tích quan trọng hơn thực lực, và kết quả có thể mua được bằng quan hệ hay sự bao che. Nếu chấp nhận kiểu tư duy này, sớm muộn gì cũng phải trả giá bằng sự suy đồi niềm tin và sự xuống cấp đạo đức.

Nếu cho rằng một sai phạm nhỏ là chưa đáng kể, thì đây là kiểu nguy hiểm. Một điểm số bị sửa sai có thể cướp mất cơ hội của người xứng đáng. Một quyết định thiếu liêm chính có thể làm lệch cả một quy trình. Một lần dung túng có thể mở đường cho hàng loạt vi phạm tiếp theo. Không có gian dối nào là “nhỏ” nếu nó làm tổn hại tới sự công minh.

Ngược lại, người giữ được sự chân chính trong nghề nghiệp có thể sẽ không được lợi trước mắt. Họ có thể bị thiệt thòi, và có thể chậm hơn. Nhưng họ giữ được thứ mà gian dối không bao giờ mua nổi, đó là sự thanh thản trong lương tâm và sự tôn trọng thật sự từ cộng đồng.

Danh dự không được tạo ra từ những con số đẹp, mà từ cách con người lựa chọn đúng khi đứng trước sự cám dỗ.

Hình ảnh chỉ mang tính chất minh họa (sưu tầm).

Xã hội văn minh cần lương tri và tự trọng

Luật có thể trừng phạt, nhưng không thể thay thế lương tri. Điều quyết định là mỗi cá nhân có đủ tự trọng để không bước qua giới hạn. Pháp luật xử lý hậu quả, đạo đức ngăn chặn cái sai từ gốc. Thiếu một trong hai, đều phải trả giá.

Giáo dục cũng không thể chỉ chạy theo thành tích. Những báo cáo đẹp, tỷ lệ đỗ đạt cao hay con số tăng trưởng ấn tượng sẽ trở nên rỗng tuếch nếu phía sau là sự gian lận được hợp thức hóa.

Thành công thật sự của giáo dục nằm ở việc tạo ra những con người biết tôn trọng sự thật, biết chịu trách nhiệm và biết xấu hổ trước cái sai. Nếu đánh đổi sự trung thực để lấy thành tích, thì thành tích đó chỉ là một lớp sơn che đậy.

Vụ việc tại Tuyên Quang, dù kết luận cuối cùng thế nào, vẫn là một lời cảnh báo đanh thép, niềm tin không dễ gây dựng, nhưng có thể bị phá hủy chỉ bởi vài hành vi thiếu liêm sỉ. Mỗi cá nhân, mỗi cơ quan, mỗi tổ chức đều phải hiểu rằng giữ gìn niềm tin không phải khẩu hiệu, mà là trách nhiệm cụ thể, bắt đầu từ minh bạch, công tâm và thái độ không khoan nhượng với gian dối.

Sự trung thực đem lại nền móng bền vững

Nghề nghiệp chân chính không chỉ giúp một người đứng thẳng trước xã hội, mà còn góp phần bớt giả tạo, và bớt bất công. Hành nghề chân chính không chỉ giữ uy tín cho bản thân, mà còn là giữ thể diện cho cả ngành nghề, lãnh vực, và cộng đồng.

Mọi thành tựu chỉ thực sự có giá trị khi được xây trên nền móng trung thực. Những gì đạt được bằng gian dối có thể là nhút thời, nhưng không thể đứng vững trước thời gian.

Một xã hội không thể lớn mạnh bằng những thành tích vay mượn từ gian dối. Chỉ khi mỗi người biết hành nghề bằng lương tâm và sự chân chính, niềm tin mới được bồi đắp, công bằng mới được bảo vệ và tương lai mới có nền móng bền vững.

Tác giả: **Nguyễn Hữu Chót**